

Motie vreemd aan de orde van de dag

Lokale verbondenheid voor een burgemeester in plaats van een wettelijk woonplaatsvereiste

De Raad van de gemeente Geertruidenberg in vergadering bijeen op 24 september 2026;

Constaterende dat:

- uit artikel 71 van de Gemeentewet voor regulier door de Kroon benoemde burgemeesters als uitgangspunt voortvloeit dat zij hun werkelijke woonplaats hebben in de gemeente waarin zij het burgemeestersambt vervullen;
- er een wettelijke mogelijkheid bestaat daarvan gedurende een beperkte periode af te wijken, waarbij verlenging van die ontheffing een bijzonder geval vereist;
- per medio september 2026 in de 342 Nederlandse gemeenten 40 waarnemend burgemeesters in functie zijn voor wie het woonplaatsvereiste niet geldt en ten aanzien van wie evenmin een wettelijke maximumtermijn voor de waarneming geldt, terwijl de langste waarneming in de recente geschiedenis 5 jaar en 7 maanden heeft geduurd;
- onderzoek naar de aantrekkelijkheid van het burgemeestersambt in 2025 het woonplaatsvereiste aanwees als een van de factoren die potentiële kandidaten ervan kan weerhouden te solliciteren en de onderzoekers adviseerden om daar kritisch naar te kijken, maar de toenmalig minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties weinig voelde voor het loslaten of verruimen van het woonplaatsvereiste; onder meer vanwege de bijzondere verantwoordelijkheid van de burgemeester voor openbare orde en veiligheid en het belang dat de burgemeester daadwerkelijk in de gemeente woont;

Overwegende dat:

- het huidige wettelijke stelsel ertoe kan leiden dat potentiële kandidaat-burgemeesters, waaronder waarnemend burgemeesters, afzien van een sollicitatie naar een reguliere benoeming als burgemeester;
- het huidige wettelijke stelsel er eveneens toe kan leiden dat zittende door de Kroon benoemde burgemeesters afzien van een volgende ambtstermijn omdat zij niet aan het woonplaatsvereiste kunnen of willen voldoen;
- maatschappelijke ontwikkelingen, lokale en regionale woon- en arbeidsmarkten en de professionalisering van het lokaal bestuur maken dat een wettelijk woonplaatsvereiste voor burgemeesters minder vanzelfsprekend is dan in het verleden;
- de kwaliteit en lokale verbondenheid van een burgemeester ook niet noodzakelijk worden bepaald door de gemeentegrens waarbinnen die burgemeester woont;
- voor een goede vervulling van het ambt vooral van belang is dat een burgemeester voldoende verbonden is met de lokale gemeenschap, daadwerkelijk aanwezig en aanspreekbaar is en binnen een redelijke termijn ter plaatse kan zijn;

- eisen aan lokale verbondenheid zich beter lenen voor lokaal maatwerk dan een absoluut wettelijk woonplaatsvereiste en de gemeenteraad bij uitstek in staat is te beoordelen welke vorm en mate van lokale verbondenheid van een burgemeester mag worden verlangd;
- het daarom meer in overeenstemming is met lokale autonomie wanneer de wetgever gemeenten ruimte geeft dergelijke functionele eisen zelf nader in te vullen;

Spreekt als zijn oordeel uit dat:

het wettelijke uitgangspunt dat een burgemeester werkelijk woonplaats moet hebben in de gemeente waarin door die burgemeester het burgemeestersambt wordt vervuld aan heroverweging toe is en dat lokale verbondenheid, bereikbaarheid en beschikbaarheid modernere en functioneler maatstaven vormen waaraan in lokale autonomie adequaat invulling kan worden gegeven;

Verzoekt de griffier om:

deze motie toe te sturen naar alle Nederlandse gemeenteraden en hen op te roepen om zich, al dan niet bij motie van gelijke inhoud of strekking, uit te spreken voor herziening van de Gemeentewet op dit punt en hun invloed daarvoor aan te wenden;

Verzoekt het college om:

1. het ertoe te leiden dat deze motie ter kennis wordt gebracht van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de voorzitters van de Tweede en Eerste Kamer, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en het Nederlands Genootschap van Burgemeesters;
2. te bevorderen dat de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en het Nederlands Genootschap van Burgemeesters zich uitspreken voor herziening van de Gemeentewet op dit punt en hun invloed daarvoor aanwenden;
3. te bevorderen dat daarbij wordt bepleit dat de wettelijke regeling van het woonplaatsvereiste voor burgemeesters in artikel 71 van de Gemeentewet zodanig wordt herzien dat het wonen binnen de gemeentegrenzen niet langer als absolute hoofdregel geldt;
4. te bevorderen dat de wetgever daarbij in overweging wordt gegeven om gemeenten, zo nodig binnen bij wet te stellen kaders, de bevoegdheid te verlenen om bij verordening regels te stellen omtrent de lokale binding, feitelijke aanwezigheid, bereikbaarheid en beschikbaarheid die van burgemeesters worden verlangd en daarbij ruimte te laten voor lokaal maatwerk, passend bij de aard van het ambt en de omstandigheden van de gemeente;
5. te bevorderen dat bij deze heroverweging de uitgangspunten en parlementaire behandeling van wetsvoorstel 34 807 worden betrokken;

En gaat over tot de orde van de dag.

Namens de fracties van Fractie Hein de Jongh en de SVP,

Hein de Jongh

Piet de Peuter

In te vullen door de griffier

- Motie is aangenomen / verworpen met __ stemmen van GB, Lokaal+, KP'74, VVD, Morgen!, CDA, SVP en Fractie Hein de Jongh voor en __ stemmen van GB, Lokaal+, KP'74, VVD, Morgen!, CDA, SVP en Fractie Hein de Jongh tegen.
- Motie is ingetrokken.